

Календик

издање
шумадијске
епархије

1.

На појутарје Преображења освећена је дивна нова капелица у манастиру Благовештења код Страгара

2.

Црква Светог Борђа у Венчанима, питомом шумадијском селу под Космајем, прославила је своју 120-годишњицу; улазак у Венчанску цркву пред почетак св. литургије на дан прославе

ПУНОЋА ХРИСТОВЕ ЦРКВЕ

У заамвонују молитви, на крају свете литургије, овако се молимо: „Господе, који благосиљаш оне који тебе благосиљају и освећујеш оне који се у тебе уздају, свој народ и благослови потомство своје. САЧУВАЈ ПУНОЋУ СВОЈЕ ЦРКВЕ...”.

Када речи ове предивне литургијске молитве одазвањају у полупразној цркви, намеће се питање о каквој „ПУНОЋИ“ је реч? Да ли ова молитва не звучи као иронија и укор онима који је не чују, јер је њихово место очевидно празно из недеље у недељу, од празника до празника?

Црква у овоме свету је један парадокс. Са гледишта људског, неосветштаног ума: то јест по „логици“ патог и грехом поремећеног човека, Црква је Христова један апсурд. Исто тако као што је и наша српска косовска етологија један апсурд. Ко још у свету слави свој пораз! Без духовне димензије српског етоса није могуће разумети тај феномен, да се један народ надахњује поразом, губитком националне државне самосталности и почетком петвековне националне трагедије! Успех у животу за онога који је Христов, у своме уму и у бећењу састоји се у заједничарству са Богом било у живљењу

или умирању, у стању мира и близости са Њиме, у стању које Свето писмо и православно богословље зову „благодатним стањем“.

„Пошто смо, дакле, оправдани вером, имамо мир с Богом посредством Господа нашега Исуса Христа, чијим смо посредством — вером — дошли до ове благодати у којој стојимо“ (Римљ. 5:1—2).

Дубоко одан хришћанској вери, српски народ је оценио да су косовски вitezovi остали у „благодатном стању“ до краја, радо дајући земаљски живот у оданости Христу, а то је победа не само над насиљем освајача, већ победа дела човека над оним другим који је везан слабостима телесним и земним.

„Буди веран до смрти па ћу дати венац живота“ (Откр. Јован. 2:10), „Нико од нас не живи за самога себе и нико за себе не умире. Јер ако живимо — Господу живимо, ако пак умиремо — Господу умиремо. Стога, било да живимо, било да умиремо, ми припадамо Господу“ (Римљ. 14:7—7).

То је вера православна, то је вера косовска, то је кључ за разумевање косовског парадокса, јединственог у свету, као и за разумевање тајне пуноче Цркве — како да разумемо ПУНОЋУ ЦРКВЕ чак и у полупразном храму?

Прво, да разјаснимо појмове о томе шта се мисли под именом ЦРКВА? Та реч има више значења. Прво, ми мислимо на ХРАМ, место где се врше богослужења. Но, када Господ Исус Христос каже да је „и врата адова неће надвладати“ (Матеј 16:18), Он није сигурно имао у виду никакву грађевину од камена или опека. Још

мање је то случај када је рекао, да онај који не признаје ауторитет Цркве треба да се третира као „многобожац и царник“ (Матеј 18:18). ЦРКВА на првом месту значи скупљају, које спаја вера у Христа Господа и љубав према њему као и међусобна љубав међу тим људима у име Христово, који имају исто хришћанско крштење и примају исте Свете тајне ради опроштаја грехова и освећења душа и тела својих. ЦРКВИ, напослетку, припадају они који слободном вољом примају исту црквену јерархију, установљену Христом, у непрекидном јерархијском и догматском јединству, следовању и пријемству од Светих апостола до данас. То су чланови, делови мистичног тела Христовог — ЦРКВЕ, који се налазе још увек у овоме животу. Но, они нису сва Христова црква. Целина ЦРКВЕ Христове укључује и небески део њене целине. У своме историјском походу од Христовог васкрсења и Силаска Светога Духа на дан Педесетнице, Црква једним делом своје пуноче није више земна, већ небеска, ван свега пролазног, смртног, болног и грешног, у вечитој слави свога Основатеља. Непрекинута „литија“ вековима се креће ка тој слави у непрестаном покрету, у свом ходочашћу, на путу у „Небески Јерусалим“. У дванаестој глави Посланице Јеврејима имамо један опис небеског дела Христове Цркве, те богочовечанске заједнице:

Ви „сте пришли Сионској гори и граду Бога живога, небеском Јерусалиму, хиљадама анђела, свечаном збору и цркви првенаца који су пописани на небесима, и Богу — судији свих, и духовима савршених праведника, и посреднику новог савеза, Исусу...“ (Јевр. 12:22—24).

Ето, то је оно што Цркву чини ваистину пуном. И, док људске организације могу да расту и да опадају, црквени организам се никада не смањује, већ стално расте. Тада раст може да на време буде успорен и на време убрзан, али ЦРКВА се не смањује. Ако је једнога дана само једно крштење било ма где на шару земног, то се Црква тога дана повећала само једном душом, али се повећала!

Две хиљаде година после Авраама, исака и Јакова, Господ Исус Христос вели њиховим потомцима у Јерусалиму: „Нисте ли читали шта вам је

Бог рекао: „Ја сам Бог Авраамов и Бог Исаков и Бог Јаковљев”? Бог није Бог мртвих него живих (Матеј 22:32). Ето, отуда Црква само расте у бројној снази, јер у Бога нема мртвих, јер је он „Бог живих”.

У тајну природе Цркве Христове тешко је проникнути, те стога и велимо у Симболу вере: „Верујем... у једну, свету, васељенску и апостолску цркву”. Она се у свештеним књигама Библије назива разним символичним именима, као „Стадо Христово, Мало стадо, Виноград Господњи, Божија грађевина, Божија обитељ, Невеста Христова и, најзад, назива се ТЕЛОМ ХРИСТОВИМ. Глава томе Телу је сам Христос, а ми смо сви делови тога мистичног тела. Сам Христос се поистовећује са Црквом. Ово се нарочито јасно да разумети из описа до таја са гонитељем Савлом (после тога названим у хришћанству Павле). Наиме, на путу да још више хришћана подвргне прогону, он на путу за Дамаск, „још увек испуњен претњом и убијством против Господњих ученика (тј. хришћана)”, да би и тамо, као и у Јерусалиму „пустошио Цркву”, наједном пред Дамаском би обасјан светлошћу с неба, те паде на земљу и чу глас:

- Савле, Савле, зашто ме гониш?
- Ко си, Господе? — завали Савле са огромним страхом и запрепашћењем.
- Ја сам Исус, кога ти гониш — би одговор с висине.

Пази, Савле није гонио Господа Исуса Христа, већ његову Цркву, његове следбенике. Па ипак Исус му вели: „Зашто ме гониш?”, јер је он, Христос, истога бића са Црквом његовом. Она је Тело коме је он Глава.

Пуноћа Цркве је целина, јединство са Христом, са Оцем који га послала, са Духом Светим који од Оца исходи, са анђелима, са душама праведника, који су не само живи већ и ше живи од нас у телу које подлеже смрти.

Пред почетак св. литургије у Саборној цркви у Сарајеву

„Тако дакле, вели Свето писмо, ипак више туђинци и дошљаци, него се суграђани светих и домаћи Божији, назидани на темељу апостола и пророка, а угаони камен је Христос, на коме је сва грађевина састављена те израста у свети храм у Господу, на коме се и ви у Духу заједно узиђујете у стан Божији” (Ефес. 2: 19—22).

Пуноћа и јединство Православне цркве на првом месту је усмерено у правцу према горе, а онда тек и у правцу водоравности: са Богом, са Христом, са анђелима, са светима, са душама праведника које су достигле небеско савршенство. Зато не очајавајмо (мада се често налазимо у полупразним црквама) све дотле док држимо „вертикално” јединство у висини и дубини, у душама и срцима својим. „Не дајте се завести различитим и туђим наукама, јер је добро утврђивати срце благодату...” (Јевр. 13:9). Своју благодат Господ Исус Христос даје свима својим истинским верницима кроз своју Цркву, једну, целу и пуну њега и његове спасоносне љубави.

Рајко Обрадовић

**ГОСПОДЕ, БЛАГОСЛОВИ
СВОЈ НАРОД МИРОМ!
(Псалам 28:11.)**

**„ДАЈЕМ ВАМ СВОЈ МИР...
НЕКА НЕ СТРАХУЈЕ
ВАШЕ СРЦЕ!”**

(Из Еванђеља Исуса Христа по Јовану, глава 14:27.)

**„ИМАЈТЕ МИР У МЕНИ!
У СВЕТУ ИМАТЕ НЕВОЉУ;
АЛИ БУДИТЕ ХРАБРИ —
ЈА САМ НАДВЛАДАО СВЕТ”.**
(Из Еванђеља Исуса Христа по Јовану, глава 16:33.)

„НАШИ ВЕРНИ СУ ПРИГОВАРАЛИ
ДА ЦРКВА НИЈЕ НИШТА
ПРЕДУЗЕЛА ДА СЕ СПРЕЧЕ
ЗЛОДЕЛА НА КОСОВУ”

Напади на српске светиње и православне вернике на Косову

Већ десетијама трају напади шиптарских група или појединача на српске православне манастире и парохијске цркве, на свештенике, свештеномонахе и монахиње, на православне вернике и на српска гробља на Косову и Метохији. За све то време Свети архијерејски синод је добијао представке и жалбе на појединце Шиптаре и њихова незаконита дела: за наношење материјалне штете манастирској или црквеној имовини, за демолирање и скрнављење светих места и гробала, за физичке нападе на свештена лица и на вернике, за разне паљевине и др.

Свети архијерејски синод је са великим болом и огорчењем на починиоце ових, ничим изазваних злодела, чинио оно што је једино могао: достављао је све те жалбе, са својим молбама за заштиту, Комисији Извршног већа Скупштине СР Србије за односе са верским заједницама, као и одговарајућим органима САП Косово, али све је, на жалост, остало не само без дејства, него махом и без одговора.

Међутим, наши верни су приговарали да Црква није ништа предузимала нити предузима било какве мере да се ово спречи. Зато је Свети архијерејски сабор на своме овогодишњем редовном заседању одлучио да објави један мали део материјала који говори о терору на Косову.

Почетком 1968. године мештани албанске националности из околине манастира Гориоча посекли су и одвукли 300 стабала из шуме овог манастира. Ишло се толико далеко да је у среду дана у манастирску шуму долазило по десет и више људи са запрежним колима, а када су монахиње покушале да их спрече у овоме, они су их гађали каменицама, све док нису побегле у Манастир.

Месеца марта претучен је шумар Миливој Лакићевић, због тога што је пријавио крадљивце дрва из шуме манастира Дечана.

О проблему бесправне сече шуме ова два манастира, као и других (Пећка патријаршија, Бузовик, Св. Марко Коришчи), Светом архијерејском синоду је писао и Покрајински завод за заштиту споменика културе.

Мештани села: Лауше, Резала, Војводића, Батале, у току целог лета су напасали своју стоку у њивама, ливади, воћњаку па и винограду манастира Девича. А када су их монахиње молиле да то не раде, јер уништавају усеве, воће и поврће, они су им рекли: „Шта нам можете и шта хоћете? Ваше је прошло — селите се одавде!” Или: „Ово овде није ваше — селите се шта чекате!”

Двадесет деветог августа у њиву манастира Дечана Албаници су дотерали осамнаесторо говеда. Организовано су брали манастирско воће (орахе, јабуке, шљиве и крушке) и кукурузе. Воба те групе Мишкоља Чаущ, када је ухваћен у краћи, покушао је да нападне ножем манастирског чувара Мидрага Лазаревића и искушеника Светомира Поповића, уз најгоре погрде.

Према извештају групе православних верних из Бујановца, од 7. маја 1969. године, у Великом Трнову, код Бујановца, потпуно је руинирана црква Св. Цара Константина и Јелене. Срушен је оградни зид на неколико места, поломљене капије. Полупани су споменици свих оних који су сахрањени у црквеном дворишту. Црквена врата су изломљена, као и иконе на иконостасу и стакла на прозорима. И, што је најгоре, појединци су у храму вршили нужду.

Првог августа 1969. године, сестре манастира Гориоча ухватиле су у штети стоку Мује Вујупаја, из До-

њег Истока. Он им је тада претио и „наредио” да његову стоку убудуће на смеју дирати, иначе, он ће се са њима физички обрачунати.

Забринут овим Свети архијерејски сабор је на своме редовном заседању 1969. године, под АС Бр. 20/зап. 54 тач 3, донео ову одлуку:

„Умолити Његово Преосвештенство Епископа рашко-призренског Господина Павла да стално извештава Свети архијерејски синод о сваком случају настраја на црквена лица, цркве и црквену имовину од стране грађана албанске националности, да би се о сваком конкретном случају одмах известила Савезна и Републичка верска комисија.”

У истој седници Светог архијерејског сабора (19. маја) одлучено је да се председнику СФРЈ, Јосипу Брозу Титу, упути следећа представка:

„Господине Председничке,

Наша Црква је преко својих организација обавештена о многим изгредима који се чине у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косово према Српској православној цркви и њеним члановима, не само изгредима него и формалним незаконитим поступцима. Због тога смо принуђени да се овим обратимо Вама за заштиту.

Начела слободе, која Устав СФР Југославије гарантује свима својим грађанима, без обзира којој националности и верском убеђењу припадају, сматрамо да треба да буду примењена и према Православној цркви и њеним верницима у Социјалистичкој Покрајини Косово, а наиме, да се обезбеди слобода живота и сигурност имовине и онемогући насиље са стране албанске националности, који су у Покрајини национална већина.

Наш Свети архијерејски синод обраћао се поводом конкретних случајева, више пута надлежним органима СР Србије, као и Савезном извршном већу, али се стање не поправља. До некле ово насиље попусти, да би се јавило на другом крају у још озбиљнијем виду. За последњу годину дана оно узима све теже облике. Не само да је у питању уништавање усева у пољима, уништавање шуме (ман. Девич, Дечани, Гориоч код Пећи) рушење надгробних споменика (кос. Витина и др.), него и физички напади, чак и на жене и монахиње (прошле године у ман. Бинчу код Кос. Витине, у Муштишту код Призрена, тако и овог пролећа у ман. Девичу, где је нанета тешка телесна повреда игуманији истог манастира, секиром рањен један искушеник ман. Дечана, каменом ударен у главу јеромонах ман.

Гориоча, камењем нападани свештеници у околини Косовске Митровице итд.), што је довело до исељавања наших верника из тих крајева.

Не желимо да стварамо проблеме око оваквих незаконитих поступака, али смо принуђени да се зауземо за чланове наше Цркве који нам се стално обраћају. Стога Вас молимо да овим нашим невољама изволите поклонити Вашу пажњу, да би се спречили даљи овакви незаконити поступци.

Захваљујући Вам, Господине Председниче, на разумевању и предусретљивости према нашим проблемима, молимо Вас да примите изразе особитог поштовања Светог архијерејског сабора Српске православне цркве."

Председник Републике, Јосип Броз Тито, 23. маја 1969. године, на ово одговора:

„Примио сам ваше писмо од 19. маја, у коме ме обавештавате да је у Социјалистичкој Аутономној Покрајини Косово било изгреда према Српској православној цркви и њеним припадницима. Изражавам своје жаљење због поступака, који су наведени у Вашем писму, а који представљају повреду Устава СФРЈ.

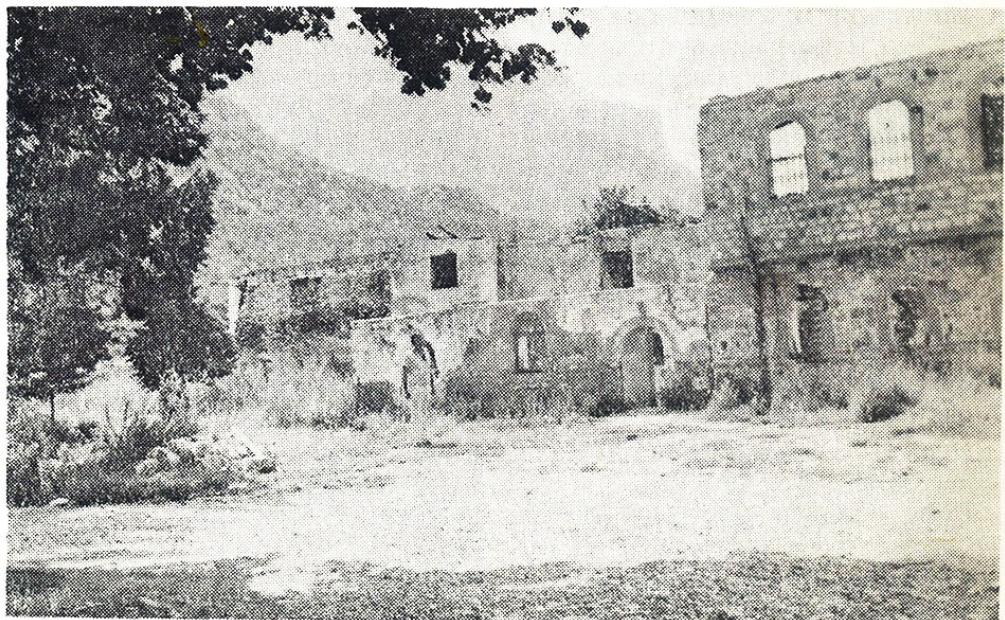
Као Председник Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, учинићу све да се спрече изгреди и незаконити поступци, те да се обезбиди слободан живот и интегритет свих грађана, као и сигурност њихове имовине.

Ваше писмо, заједно са мојим гледиштем о потреби предузимања одлучних мера за заштиту законитости, доставићу Извршном вијећу Скупштине Социјалистичке Републике Србије."

Свети архијерејски синод је умolio Његову Светост Патријарха Г. Германа да Председнику Републике захвали на овом одговору. Истовремено је одлучио да се одговор у препису достави свој Г. Г. епархијским архијерејима (Син. бр. 1879/зап. 408 од 27. 05. 1969. године).

У међувремену, Његова Светост Патријарх српски Г. Герман примио је и писмо православних грађана из Бујановца, од 7. маја 1969, које гласи:

„Принуђени смо да се лично Вама обратимо за помоћ, јер до сада наша интервенција преко других ништа није помогла.

У селу Великом Трнову СО Бујановац, постоји црква Цар Константин и Јелена или Св. Јелена, која је грађена, на старим темељима цркве 1936./1937. године, о чему постоји евиденција и код Вас.

До 1964. године у том селу било је српског живља и одржана је црква. Ограђена је зидом, све лепо уређено, направљена капија на излаз из дворишта.

Међутим, када су се сви Срби иселили из тог села 1964. године, за годину дана касније па све до данас и на даље горе наведена црква је дотле до ведена да за који дан могу и њу да сруше и то шиптарски живала.

Оградни зид цркве срушен је од стране Шиптара на неколико места, тако да су од црквеног дворишта направили пролаз за њихове куће. Сломили су капију и једну и другу. Сломили су све споменике сахрањених у дворишту цркве, сломљена су врата на цркви, сломљене су све иконе и стакла на цркви. У самој цркви врши се нужда, тако да су од цркве направили клозет.

Напомињемо, да је једна екипа из Завода за заштиту споменика из Београда и Ниша била да посети цркву у Великом Трнову како би исту заштитили пошто је грађена на старим темељима цркве. Тада су имали шта да виде, од цркве направљен клозет и у самој цркви затекли су магарца.

Зато се Вама лично обраћамо Г. Германе да нам помогнете како би могли да заштитимо цркву која се налази у Великом Трнову и да од исте не праве клозет јер је то споменик.

Напомињемо, да у Великом Трновцу постоје три цамије и њих одржавају Шиптари, а нашу цркву руше и

свашта раде, као и то да сада граде цамију у граду Бујановцу за коју су добили средства од Општине 4 милиона, а да се наша црква која је прављена поодавно руши и уништава.

О овоме писана је пријава тужилаштву и станици Милиције. А у Бујановцу ништа није по томе учињено, осим што је милиција била да провери ко је све то учинио. Но, како није утврђено ко је дотле довоје цркву по том ништа није рађено од 26. јуна 1968. године."

У времену од 28. маја до 19. јуна 1970. године, четири пута је обијен по друм манастира Високих Дечана, како ноћу тако и дану, и точно је пиле (вино и ракија). У једној од ових краја ухваћен је на делу Осман Кикокаја. Он је том приликом признао ко су му били саучесници у осталим крајама. Случај је пријављен надлежним органима СУП-а, али даље ништа.

Почетком 1971. године стигао је извештај да је на православном гробљу у Петрчу, које служи за сахрањивање умрлих шест-седам околних села, потпуно исечена багремова шума, а надгробни споменици полуපани.

Маја 1. и 22. као и 18. и 19. децембра те године, деца албанске националности нападала су побожне жене, које су ишли на молитву, на рушевине цркве Св. Николе у Горњој Махали, село Муштиште код Призрена.

У месецу фебруару 1972. године развалаена су врата цркве у селу Винарцу, код Косовске Митровице, и у њу бачено смеће.

Скоро исти случај је био и у Добрчану, код Гњилана, где је оштећена црква Св. Параксеве.

Ни у самом Призрену није било боље. Тамо је неколико пута оштећена и демолирана црква Св. Николе која се налази у дворишту основне школе „Младен Угаревић”.

У току лета ове године, младићи албанске националности порушили су око 15 надгробних споменика на православном гробљу у селу Шиполье код Косовске Митровице. А на гробљу села Србовца око 8 споменика.

Поред тога, на гробљу у Ораховцу поломљени су дрвени надгробни крстови као и 7 споменика.

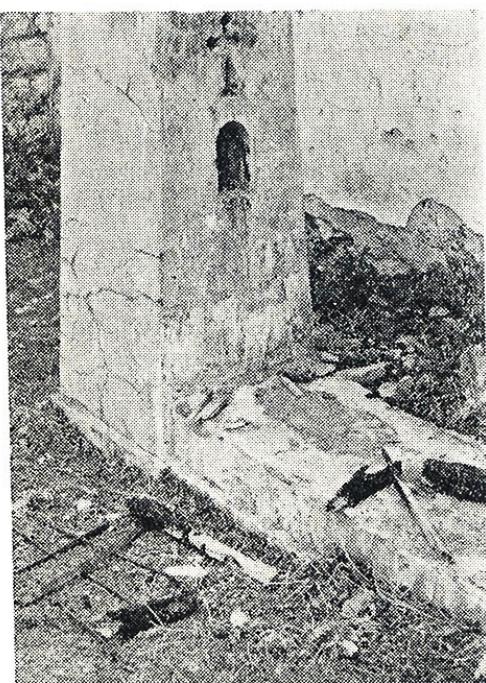
Исто то се додатило и на гробљима села: Оптеруша и Ратиње.

Петог децембра неколико Албанаца из Биновца дошло је у шуму манастира Св. Тројице у Муштишту и посекло 9 стабала. После три недеље, тачније 31. 12. 1972. године, посечено је 22 стабала. Монахи су покушали да их спрече у томе, међутим, они су их почели туки уз најпогрдније речи.

У јесен и зиму 1972. године око 17 лица из Прешева, Мучибабе и Чукарке, хватано је, чак и по неколико пута, како бесправно, ради продаје, немилосрдно секу шуму цркве Св. Димитрија у Прешеву. Управа цркве је ово пријавила милицији неколико пута (20, 24. 12, као и 8. 1. 1973), али уз алу д.

Тим поводом примио их је и председник СО Прешево обећавши своју помоћ и ником ништа.

Марков манастир у Кориши код Призрена — оскрнављен троб народног добротвора и задужбинара Симе Андрејевића Игуманова, Призренца, уочи одржавања парастоса поводом годишњице његове смрти

Десетог јануара 1973. године Саладин Шабани звани „Памук” секиром је насрнуо на свештеника Станимира Матића из Прешева, као и шумара Стојана Раденковића, када су га затекли да сече дрва у шуми манастира Св. Димитрија у Прешеву.

Само један дан раније, 8. 1. 1973. године група православних верних из села Корише, дошавши у храм манастира Св. Марка у Кабашу, затекли су одваљена врата, поломљен иконостас, поломљене иконе и поцепане књиге, искривљене крстове и свећњаке.

Двадесет петог јануара 1977, око 17,30 часова, један дечак од 15—16 година, притрчао је на улици испред хотела „Теранде” у Призрену, Његовом Преосвештенству Епископу рашко-призренском Г. Павлу, ухвативши га за браду, рекавши: „поп”.

После само неколико корака, исти младић му је притрчао с леђа, и то на улазу у зграду поште у Призрену, и ударио га песницом у главу.

Иначе, редовна је појава, пише Епископ Г. Павле овим поводом, да му се, као и другим свештеним лицима, добрачују речи: „баксуз”, „маљер” и теже погрдне речи које се не могу најдати.

У времену од 1973. до 1978. био је обновљен оштећени храм ман. Св. Марка у Кабашу, међутим, то је било узалуд јер је црква поново проваљена (твоздена врата) и унутра демолирана.

Почетком месеца фебруара 1979, 11 младића је јурило око ман. Гориоча и вређало старешину манастира.

Крајем јуна, један младић је ушао у шталу овог манастира и одрешио магаре, затим физички напао старешину манастира о. Саву.

Крајем маја два непозната лица су покушала да украду бика из штале манастира Соколице, а затим је, око 14 часова, запаљен стог манастирског сена.

У току ове године нападане су сестре манастира Девича и опљачкана манастирска имовина на разне начине. Пријављивање милицији није дало никакве резултате.

Двадесет петог маја 1980, око 19 часова, младићи албанске националности физички су напали двојицу ученика Богословије Св. Кирила и Методија у Призрену.

Професора исте Богословије, свештеника Милутина Тимотијевића, физички су напала два младића 28. маја 1980. године, увече, и напали му тешке телесне повреде.

Тридесет првог августа 1980. године суспендована је „са радног места разредног наставника учитељица Пол-

ка Кастратовић, која је радила у основној школи „Братство и јединство” у Љубијиди код Призрена, истурено оделење у Врбичану. Суспензија је уследила због тога што именована по времено иде у цркву и чита верску штампу.

Петог октобра у шуми ман. Св. Тројице код Призрена петорица младих Албанаца посекли су 64 стабла црног граба, од којих су 24 успели да одвуку.

Ноћу између 15. и 16. марта, око 3 часа ујутру, изгорео је стари конак манастира Пећке патријаршије.

— 28. априла 1981. године на цркви Св. Џара Урошевићу у Урошевцу разбијено 10 прозора;

— 1. маја 1981. године оштећено је 38 надгробних споменика на гробљу села Штинга.

Његово Преосвештенство Епископ рашко-призренски Г. Павле известио је Свети архијерејски синод да му је на улици у Призрену притрчао један дечак од 15—16 година и вукао га за браду, а нешто касније, у другој улици, сустигао и ударио руком по камилавци. Истим извештајем Епископ Г. Павле обухватио је и напад на протојереја Милутину Тимотијевића, професора Богословије Св. Кирила и Методија у Призрену. Један од тих младића пришао је против Тимотијевићу и ударио га по камилавци која је пала у реку, док је нападач побегао.

Фотокопију овог као и свих ранијих извештаја, Свети архијерејски синод доставио је комисијама СИВ-а и ИВ-а САП Косово, уз напомену да се ово доставља због тога да се не би заваравали да на Косову тече мед и млеко. Међутим, одговора није било.

У другом извештају Његовог Преосвештенства Епископа Г. Павла пише: „у Призрену када свештеници пролазе у пратњи при сахрани покојника, поред школе усмереног образовања, особито поред Више педагошке ћајнице, не само појединачно, него и у хору добрачују погрдне речи и псовке а понекад их гађају камењем.”

Почетком октобра, каже се даље, проваљена је црква Пресвете Богородице у Неродимљу при чему су црквени предмети упропашћени а на западном зиду исписане непријатељске пароле.

Ноћу, 3. новембра 1981. године, на црквеној згради поред цркве у Урошевцу, поново су обијене две просторије у којима су канцеларије пароха и црквене општине и у њима намештај оштећен и архива испретурана. На зиду ходника су исписане непријатељске пароле.

У свом безумом дивљању варвари скрнаве светиње српских верника — врата Призренске саборне цркве үкаљана изметом

Почетком месеца децембра 1981. године, када је свештеник дошао да служи у црквици у Долцу, код Клине, видео је на црквеној згради кроз прозор дугачко бело платно са исписаним непријатељским паролама.

Приликом сахране једног верника у селу Великом Бурђевику свештеник је видео на православном гробљу како су сви крстови, дрвени и камени, као и четири мермерна нова надгробна споменика, потпуно изломљени.

Пошто је о свим овим немилим догађајима Епископ Г. Павле већ био известио комисију ИВ-а Скупштине САП Косово, Његова Светост Патријарх Г. Герман је све ово у препису доставио Комисији ИВ-а СР Србије и тражи „да се нађе пут и начин да се злу, које све више узима маха, једном стане на пут.”

Достављајући то исто Комисији СИВ-а Његова Светост је написао: „Мислим да је крајње време да се имовина Српске православне цркве, њено свештенство, монаштво и сви верни, заштите од зла које им наносе они који су, заиста, показали и доказали да ни мало не желе добра ни српском народу ни СФР Југославији” (Син. бр. 136/зап. 29 од 5. фебруара 1982. године).

Одговор није примљен.

Његово Преосвештенство Епископ рашко-призренски Г. Павле, 9. марта ове 1982. године пише Светом архијерејском синоду:

„— Старешина цркве у Косовској Каменици извештава да је ноћу, 9. фебруара 1982. године, срушен надгробни споменик свештеника Саве

Илића, који се налазио поред саме цркве.

— Управа манастира Девича јавља да је 3. марта о. г. у манастирској шуми исечено 60—70 стабала при чему се трактор Базима Мухарема Дельје из Резала отиснуо у јаругу и преврнуо.

— Истог дана, неко је секиром ударио манастирску свињу, тешку око 70 кг и пресекао јој кичму из врата.

— Поред тога, истог дана, на пут који води манастиру, на око 250 м од манастира је набацано толико камења да се колима није могло проћи.

— Црква манастира Св. Марка у Кобашу поново је провалјена, гвоздена врата однета, као и капци и шипке са прозора и све што је било унутра потпуно је спаљено.”

Преосвештени Епископ Г. Павле је и ово доставио комисији ИВ-а Скупштине САП Косово, а Свети архијерејски синод комисијама СИВ-а и ИВ-а СР Србије, као и уредништву „Православља” ради објављивања.” „Православље” је то објавило у броју 364. од 15. маја 1982. године.

Његово Преосвештенство Епископ Г. Павле, известио је Свети архијерејски синод да су Албанци, 28. марта 1982. године, на гробљу села Шиполье, код Титове Митровице, порушили, разбили и упропастили 28 споменика, иако је гробље ограђено и има капију која се закључава.

Поред тога, каже се даље, албанска деца и младићи нападају жене када дођу на гробље, врећају их непристојним речима и шовинистичким изјавама...”

Из седнице СА Сабора,
20. маја 1982.

БОГОРОДИЧНА ЦРКА У МЛАДЕНОВЦУ

Младеновац се као село помиње првих десетина 18. века. Наиме, за време аустријске окупације (1718—1739) Младеновац се помиње као насељено место и у њему кнез Петроније. Насеље је тада имало 26 дома. О настанку овога села постоји ово предање: на 200 година после Косовског боја, пошла су са Косова три брата: Влајко, Младен и Рајко. Влајко је образовао садашње село Влашка, Младен — село Младеновац, а Рајко — село Рајковац.

Село Младеновац није се брзо ширило. Према попису оно је 1818. год. имало 29 кућа, 1822. — 32, а 1846. — 52 куће. По попису из 1921. године имало је 224 куће, а 1939. — 280 дома.

По пореклу становништва један део породица дошао је из Динарских области, затим из Сјенице, Бијелог Поља, Црне Горе, Шумадије и Драгачева.

На месту на коме је варошица, до 1882. године није било ни једне куће, већ само неколико колиба околних села. Те године, на друму, подигнута је кафана. Када је прорадила пруга Београд—Ниш, почели су се појединци насељавати, подизати куће, дућане, кафане, занатлијске радње и др. Међу првим досељеницима, који су дошли у Младеновац, помињу се: Стојан Борђевић из Вел. Крсне; Цветко Борђевић из Међулужја; Наум Анастасијевић из Тетова; Серафим Вељковић из Влашке; Никола Борђевић из Ковачевца; Светозар Марковић из Корачице; Живко Милојевић из с. Младеновца и др. У току неколико година ово је насеље брзо формирано и стално је напредовало. Године 1893. Младеновац је проглашен за варошицу, а годину дана доцније одважаја се од села Младеновца у самосталну општину. До тада варошица и село Младеновац чинили су једну општину. Као и већина млађих варошица и Младеновац је насељен мањом становништвом из суседних села и из суседних области — бановина: београдске, космајске и смедеревске.

За време I светског рата у Младеновцу је био штаб II армије Српске војске са војводом Степаном Степановићем на челу. Сем тога био је војна

станица за одвоз муниције за Космај, Колубару и друга важна стратегијска места. За време окупације варошица је много страдала: упропашћена је калдрма, имовина грађана, школа и црква. У цркви су затварани, од стране Мађара, Срби — старо и младо. Том приликом изгорео је иконостас. Такође је, при повлачењу непријатеља, разорена и онеспособљена железничка пруга.

После ослобођења у Младеновцу отварају се, поред постојеће основне школе, Државна грађанско-мешовита школа; стручна продужна школа и женска занатска школа. Од индустријских предузећа постоји: фабрика цакова, три парна млина, у оснивању фабрика сапуна и фабрика шамота.

Младеновац по своме положају лежи на главној прузи Београд—Лапово—Ниш и на друму Београд—Топола—Крагујевац.

Младеновачка парохија није имала своју цркву, и све до 1902. године село Младеновац и варошица Младеновац припадали су влашанској цркви. Године 1902. у основној школи от-

ворена је капела у којој је служена служба Божија и обављана остале чинодејства.

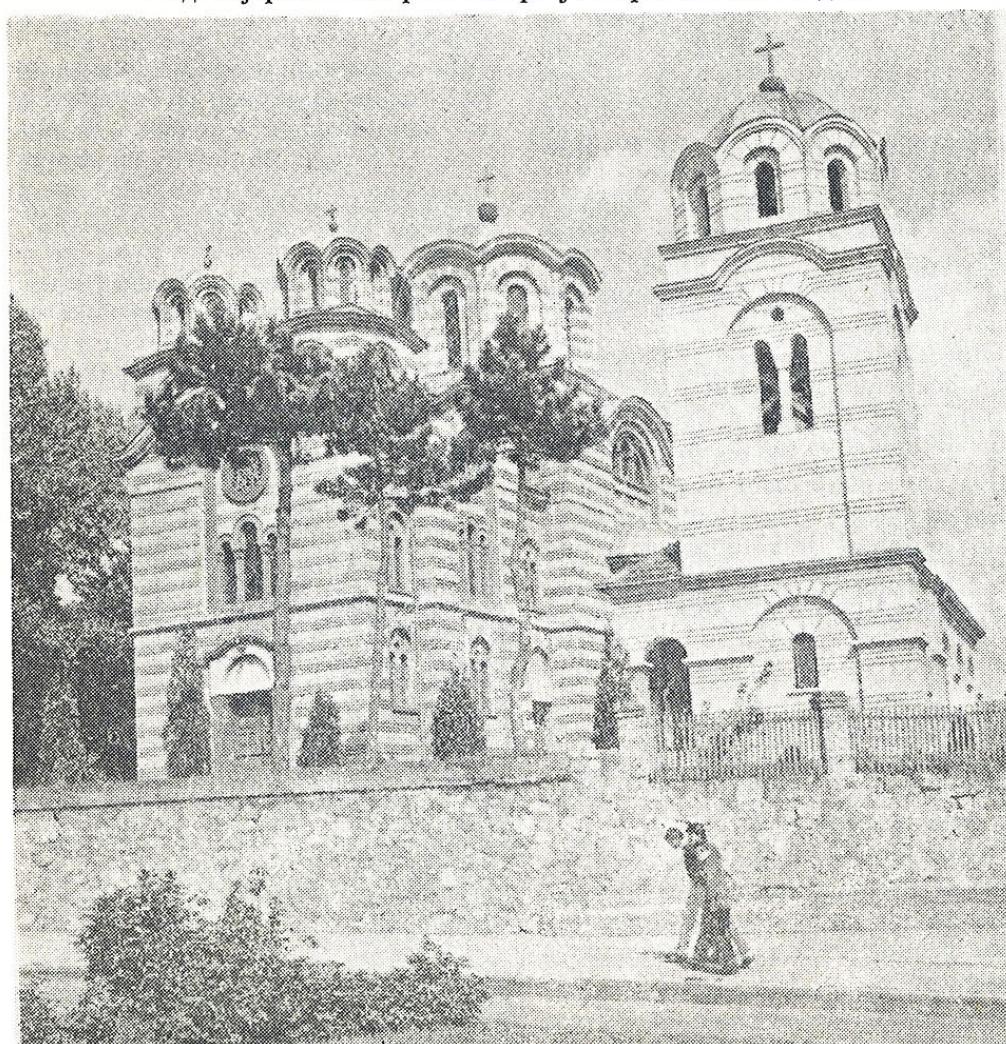
Дана 18. јуна 1908. освећени су темељи садашње цркве младеновачке од стране протојереја Петра Поповића, пароха влашанског, уз саслужење околног свештенства и месног пароха јереја Милана С. Арсића. Године 1910. црква је била завршена, али још неосвећена јер није био готов иконостас. По завршеном рату црква је оправљена и у њој је намештен скupoцени иконостас од венчачког мермера. На дан 15./28. августа 1929. освећена је од стране Његове Светости патријарха српског Димитрија.

Црква је сазидана у српско-византанском стилу, по плану архитекте Гргура Миловановића, а под надзором инжењера Милана Симоновића и предузимача Кузмана Наумовића и Стевана из Струге.

Иконостас је израдио Михаило Миловановић, вајар и академски сликар из Ужица.

Црква је саграђена у источном делу вароши Младеновца, на платоу благе узвишице; подигнута је заузи-

Младеновачка црква Богородичиног успења (тј. уснућа, упокојења) подигнута је 1910. г. према пројекту архит. Гргура Миловановића; у I светском рату била је оштећена; мађарски окупатор је ту затварао Србе — старо и младо. Обновљена је и освећена 1929. г. Иконостас је рад Михаила Миловановића акад. вајара и сликара. Звонара је саграђена 1960. године

мањем свештеника Милана С. Арсића, пароха младеновачког, затим председника ц. о. Сретења Петровића и целокупног црквеног одбора.

Храм је посвећен Успенију Пресвете Богородице.

Године 1969. подигнута је и звонара крај цркве.

Свештеници младеновачке цркве:

Милан С. Арсић од 1902—1936, Александар Поповић 1934—1960, Милан С. Поповић 1937—1961, Лазар Стрижек 1960—1978, Светозар Станимировић 1961—1975, Живорад Марић 1975, Драгољуб Ракић 1978.

(Из Летописа цркве младеновачке)

ПРЕПОРУЧУЈЕМО ВАМ НОВЕ КЊИГЕ

Др Лазар Милин: „ЦРКВА И СЕКТЕ”
(Научно оправдање религије — апологетика — књига 6.) страна 465, це-на 360,00 динара.

Издавач: ЖИЧКА ЕПАРХИЈА, 34000 Краљево, Војводе Степе бр. 4.

Услед многоbroјних захтева наших свештеника са терена, као и на трајење многих заинтересованих верника, овај шести том обимног дела др Л. Милина „Научно оправдање религије“ изашао је ван предвиђеног распореда издавања, тј. пре четвртог и петог тома.

Овде дајемо само главније наслове из садржаја књиге „ЦРКВА И СЕКТЕ“:

I Појам и дефиниција Цркве

Христос је оснивач Цркве. Власт и устројство Цркве. Шта је секта?

II Појава и развој сектата

Назарени. Баптисти. Адвентисти. Јеховини сведоци. Мормони. Разне пентикостне заједнице. Методисти.

III Секташке заблуде са православног гледишта

Свето писмо и Свето предање. Секташко учење о Светој Тројици. Порицање Христовог божанства. Секташко учење о Светом Духу. О Светој Богородици. Секташка есхатологија. Питање загробног живота. Бесмртност душе. Други Христов долазак. Долазак антихриста. Васкрсење мртвих. О светим тајнама. Божије заповести. Суботарске замке. Хришћански празници. Пост.

Крајњи циљ ове књиге је да читаоцу покаже пут ка Христу и Његовој Цркви кроз замршene стазе и лавиринте секташких мудровања.

ДРУГА СВЕПРАВОСЛАВНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА ПРИПРЕМУ СВЕТОГ И ВЕЛИКОГ САБОРА ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ ОДРЖАНА У ШАМБЕЗИЈУ (ШВАЈЦАРСКА)

Центар Цариградске патријаршије у Шамбезију, крај Женеве — православна црква Светог апостола Павла; у овом Центру је од 3—12. септембра одржана II конференција за припрему Свеправославног сабора

Од 3. до 12. септембра ове године у центру Цариградске патријаршије у Шамбезију, крај Женеве, одржана је Друга свеправославна конференција за припрему Светог и великог сабора Православне цркве. У раду ове Конференције узели су учешћа представници свих православних цркава у свету.

Васељенску патријаршију су заступали митрополити: халкидонски Мелитон, мирски Хризостом, филаделфијски Вартоломеј и њујорсијски (САД) Сила;

Александријску митрополити: нубијски Синесије, картагински Партењије и аксумски Петар;

Антиохијску митрополити: ливански Георгије, хелиопольски Спиридон и проф. др Самир Гхолам;

Јерусалимску: митрополит петрачки Герман и професори др Георгије Галитис и др Власиос Фидас;

Руску митрополити: кијевски Филарет, мински и белоруски Филарет и крутицки и коломенски Јувеналиј;

Српску епископ шумадијски др Сава и проф. др Стојан Гошевић;

Румунску митрополити: молдовски и сучавски Теоктист, банатски др Николај и епископ трговиштански др Василије;

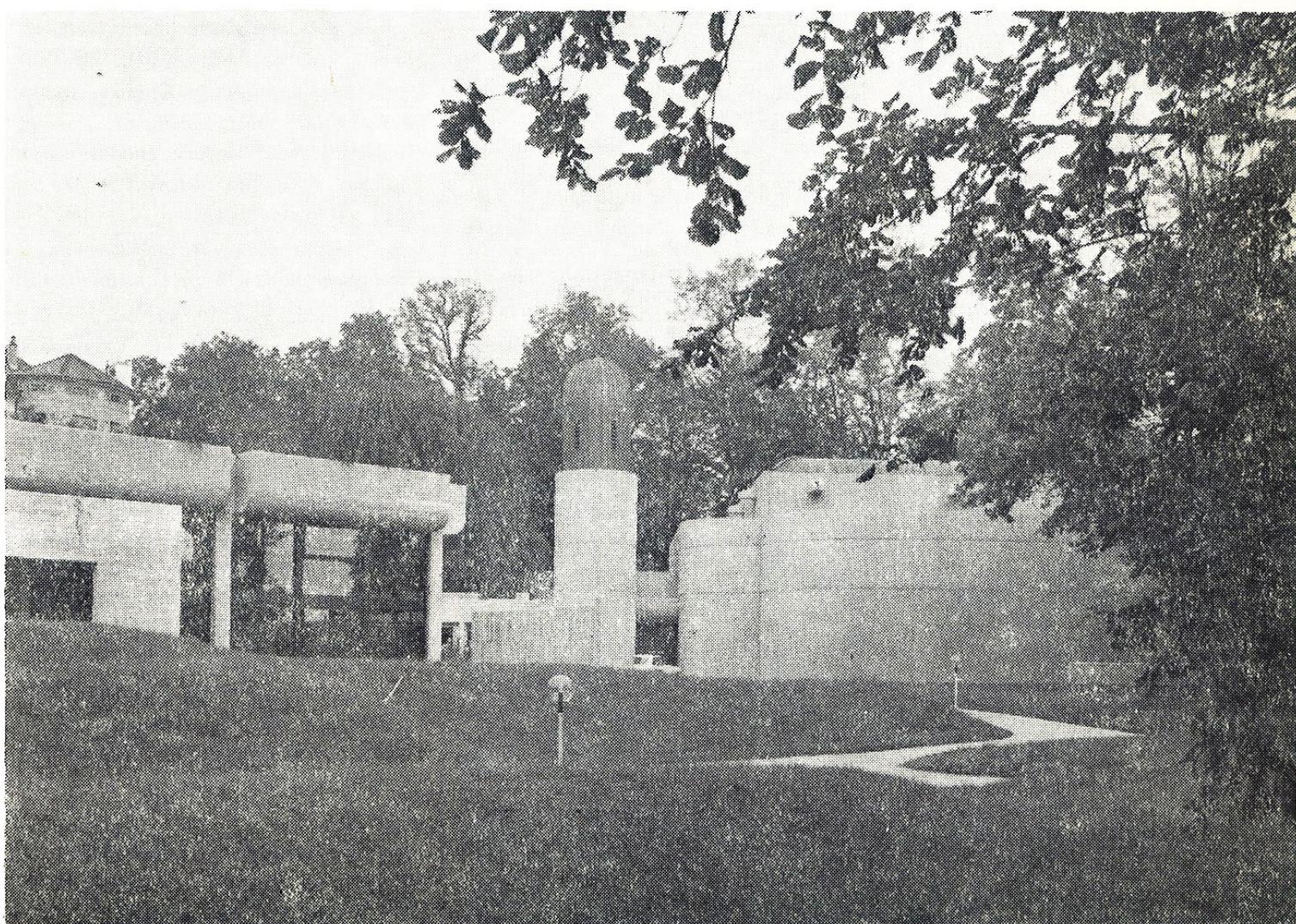
Бугарску митрополити: старозагорски Панкратије, видински Филарет и врачански Калиник;

Кипарску митрополит пафоски Хризостом и киринејски Григорије и проф. др Андреја Мицидис;

Јеладску митрополити: китрушки Варнава, перистирејски Хризостом и никопољски и превезки Мелетије;

Пољску епископ гдањски и бјалостокски др Сава, протојереј Атанасије Семенијук и проф. др Јан Аншимијук;

Грузијску архиепископи: шкндијски Јован, сухумски и абказетски Давид и епископ мешкетски и дјавахетски Ананије;

Делегације Јерусалимске и Српске патријаршије у току рада II свеправославне конференције у Шамбезију

Чехословачку митрополит прашки и целе Чехословачке Доротеј, протојереј др Јарослав Шуварски, главни секретар Св. архијер. синод, и Ђакон др Стефан Пружински и

Финску: митрополит хелсиншки др Јован, епископ јенсуншки Алексије и свештеник Матија Сидороф.

Пре почетка Конференције митрополит халкидонски Мелитон је, у храму Св. апостола Павла, одслужио Призывање Светога Духа и пригодним говором отворио је у име цариградског патријарха Димитрија. Почетак рада Конференције поздравили су сви поглавари православних цркава.

На дневном реду Конференције биле су четири теме: Брачне сметње,

Црквена правила о посту, Календарско питање и питање рукоположења расофornих монаха у чин епископа.

У току рада Конференције, шефови свих делегација учествовали су на пријемима које су у част заседања Конференције дали Женевски кантон, Екуменски савет цркава и Национални савет протестаната у Женеви.

На појутарје Усековања служена је заједничка архијерејска литургија у храму Св. апостола Павла под началствовањем митрополита халкидонског Мелитона. У овој литургији, која је служена на грчком, црквенословенском, арапском, румунском и финском језику, узели су учешћа сви шефови делегација. Целу литургију је снимала француска и швајцарска телевизија.

Митрополит Сила (из делегације Цариградске патријаршије), епископ Сава, и митрополит Петар (из делегације Александријске патријаршије) у храму Светог Павла у Шамбезију

Кардинал Вилебрандс у Крагујевцу

Председник ватиканског Секретаријата за јединство хришћана, кардинал Вилебрандс, посетио је у времену од 30. августа до 1. септембра ове године, као изасланик папе Јована II, Његову Светост патријарха српског господина Германа и Српску православну цркву.

За време ове посете високи представник Ватикана посетио је 31. августа манастир Дивостић, Саборну цркву у Крагујевцу и спомен-парк у Шумарицама.

Тога дана, око 10 часова, испред Епископије у Крагујевцу кардинала Вилебрандса и његову пратњу, надбискупа баријског Маријана и прелата Николу, као и представнике Српске православне цркве: Високопреосвећеног митрополита дабробосанског господина Владислава и Преосвећеног епископа шумадијског господина Саву, дочекало је свештенство Архијерејског намесништва крагујевачког.

После послужења и кратког предаха у просторијама Епископије, високи гости су посетили Саборни храм и разгледали новоподигнути Епархијски административни центар у Крагујевцу.

Око 12 часова гости су кренули из Крагујевца, а пут их је одвео у посету манастиру Манасији.

Пред Епископијом у Крагујевцу (у првом реду слева надесно): митрополит дабробосански Владислав, кардинал Јан Вилебрандс, надбискуп Баррија Маријано Маграси, еписком шумадијски Сава; (у другом реду први слева: прелат Никола Вирвола из Секретаријата за јединство хришћана

ВОЈИСЛАВ Ј. ИЛИЋ

О ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦИ УМЕТНИЧКОГ РАДА

Диригент, композитор, педагог, организатор музичког живота и музиколог. Рођен у Росомачу код Пирота, 10. јануара 1912. године. Основну школу и гимназију учио је у Пироту. По завршеном нижем течајном испиту уписује се у Богословију у Сремским Карловцима, коју похађа и завршава у времену од 1927. до 1932. године. Након завршене богословије наставља школовање у Музичкој школи у Београду, коју са видним успехом завршава 1936. године. Затим студира на Државној академији високе школе за музiku у Берлину, одсек композиције и дириговања и исту завршава 1940. године.

Ових дана се навршава пуних педесет година плодног уметничког рада, посвећеног професионалном бављењу музиком и његовом сврставању међу најзначајније раднике на развоју хорске музике у Србији и Југославији.

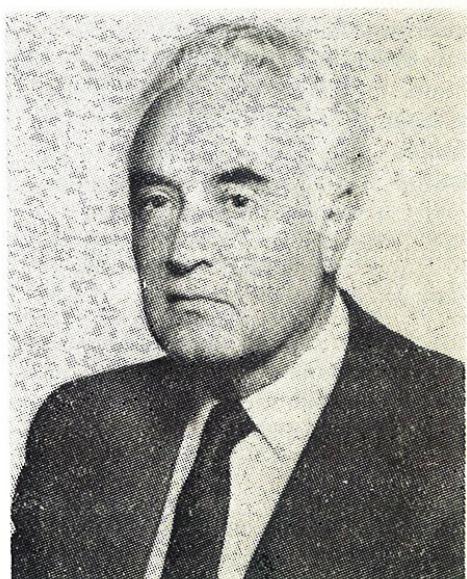
Прве музичке кораке мали Војислав је научио у родном крају — Пироту, где је у цркви слушао изврсног појца — слепог Милана Џунића — и помагао му у читању текстова, које је „Бата Милан“ својим дивним баритоном певао — „кројој“. Као ученик основне школе и гимназије истицао

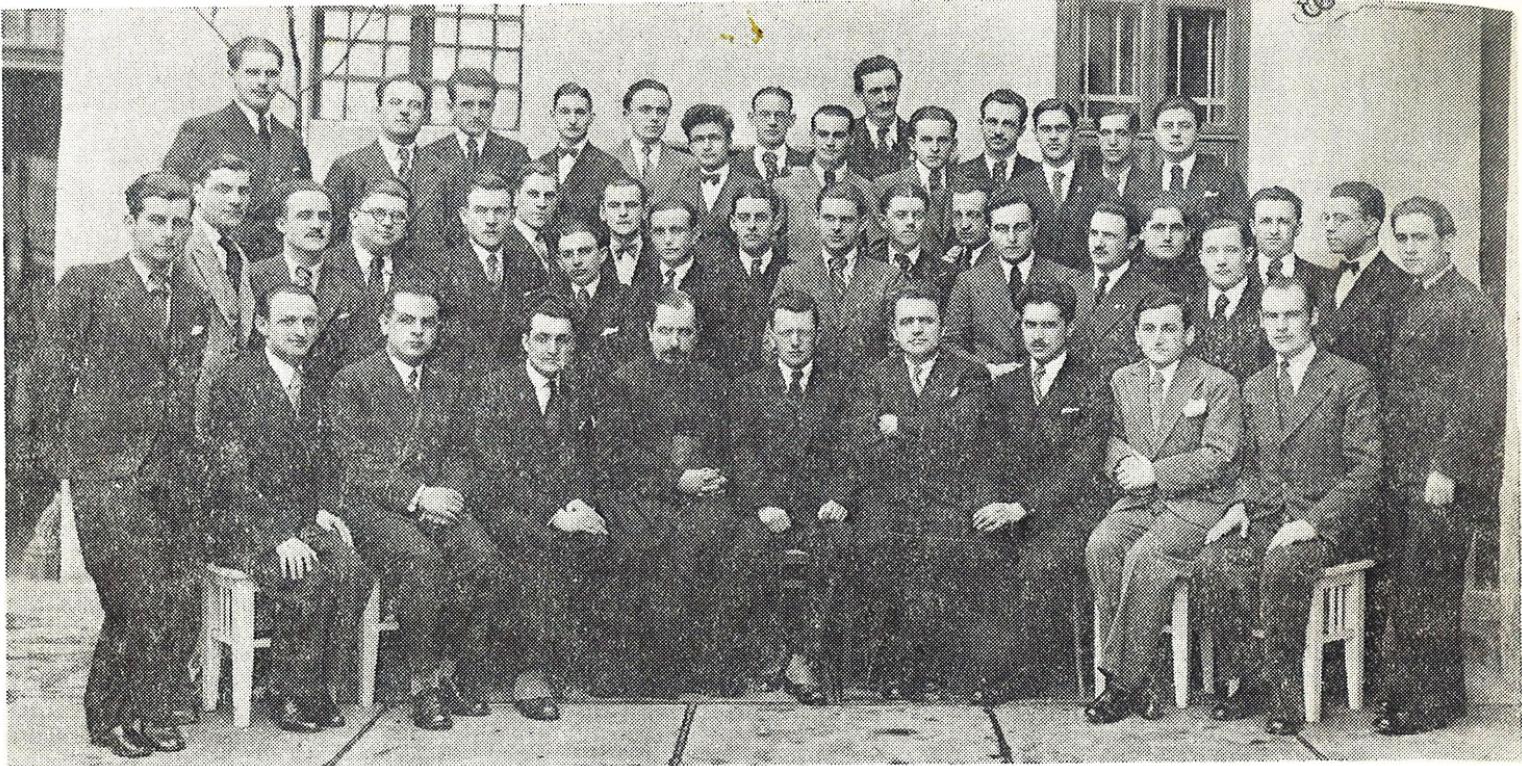
се својом музикалношћу и лепим гласом, те суделовањем у певању у цркви. Ступањем у Богословију у Сремским Карловцима запажа се и долази до већег израза његова музикалност. Овде као ученик — заменик замењује диригенте, своје професоре, Бориса Волобујева, три године и Живорада Грубића, две године. С обзиром да је проф. Грубић био виолиниста, касније професор виолине на Музичкој академији у Београду, то је младом Војиславу, ученику петог — завршног разреда поверио да припреми и диригује извођењем Светосавског програма. Светосавској прослави, јануара 1932. године, присуствовао је Патријарх српски Господин Варнава и увиђајући способност младог диригента, одлучи да му да сагласност за наставак студија музике.

Од јесени 1932. године Војислав се као свршени богослов уписује у Музичку школу у Београду и посвећује студијама музике, уз помоћ познатих професора М. Милојевића, К. Манојловића, Ј. Славенског и др. На завршном концерту ученика Музичке школе, јуна 1936. године, запажен је и одлично оцењен композиторски рад — Херувимска песма — младог композитора Војислава, коју је извело Прво београдско певачко друштво, под дириговањем аутора.

Упоредо са студирањем музике, Војислав постаје црквени хоровођа Пр

вог београдског певачког друштва и приступа формирању Хора студената Теолошког факултета. Са хором Првог београдског друштва суделује на празничним и недељним литургијама, које преноси Радио Београд а са Хором студената Теолошког факултета пева на бденијама уочи празника и недеље. Поред певања у цркви са овим хоровима, приређује и многоbrojne koncerte. Ovakav rad je više-strukno koristan za mладог студента музике. Преко Првог београдског певачког друштва наставља традицију интерпретација Мокрањчевих дела уз још живе многобројне певаче из времена дириговања самог Мокрањца овим хором. Са хором студената Тео-

Професор Воја Илић, седи у првом реду трећи с лева, са студентима Богословског факултета

лошког факултета припрема прво извођење Литургије М. Милојевића, као и Литургије Стевана Христића, коју је композитор написао за овај хор.

Успеси у раду са хором Првог београдског певачког друштва и Хором студената Теолошког факултета су запажени и оцењени у музичким круговима Београда као и путем штампе преко изванредних музичких критика, те доприносе да Војислав настави са музичким усавршавањем ван земље. Настављајући студирање музике у Берлину, као стипендиста Српске православне цркве, оспособљава се поред рада за компоновање и за оркестарско дириговање, студирајући га код В. Фуртвенлера, једног од тада највећих живих диригената света.

По повратку са студија 1940. године Војислава Илића видимо као диригента у Радио Београду, Радио Скопљу, где је и музички директор новоотворене Радио станице, Народном позоришту — Опери у Београду, у Новом Саду је поред диригента и директор и организатор новоосноване Опere и Филхармоније.

Композиторски рад Војислава Илића је врло обиман. У ранијим годинама је радио на вокално-инструменталним делима, а касније се посвећује делима вокалног-хорског стваралаштва. Композиције носе обележје народног стваралаштва у области духовне и световне музике, уз оригиналан хармонски језик.

Од 1951. године започиње интензивна педагошка делатност В. Илића. У

току тридесетогодишњег рада на Музичкој академији у Београду, пропла-зећи кроз звање доцента, ванредног и редовног професора хорског дириговања, уводи сталне годишње концерте Хора студената Музичке академије. На овим концертима 80% програма су прва извођења у Београду. Многобројне су критике и похвале овом хору и њиховом диригенту. У оквиру педагошког рада професор Војислав Илић посвећује изузетну пажњу припремању младих хорских диригената, где се нарочито истичу његови студенти — постдипломци: Б. Бурковић, Г. Егете, Р. Милосављевић, Д. Матић-Маравић, Вл. Крањчевић и други.

Врло је запажен рад професора Илића на организовању музичког живота и унапређењу хорског певања у Србији и Југославији. Суделовао је у оснивању и организовању музичких фестивала: Југословенских хорских свечаности у Нишу, Мокрањчевих дана у Неготину, Фестивала хорова у Цељу, Руми, Сомбору, Шапцу и Новом Пазару. Пружа помоћ у раду хорова; „66 девојака” у Шапцу, Хора младих „Др В. Вучковић” у Нишу, „Про музика” у Суботици, „Колегијум музиком” у Приштини, „И. Г. Ковачић” у Загребу и многобрojним дечијим и омладинским хоровима. Основач је хора „Колегијум музикум” у Београду. Суделовао је у оснивању Хора свештеника Архиепископије београдско-карловачке у Београду, те био и први диригент овог хора. Пружа помоћ у раду Свештеничког хора шумадијске Епархије у Крагујевцу.

У области музиколошких радова могу се срести разноврсна дела. У оквиру издања дела Ст. Мокрањца, под називом: Духовна музика — Просвета — Београд, 1964. године, извршио је у сарадњи са М. Бајшанским избор и редакцију композиција. Припремио је за штампу и извршио редакцију Празничног појања, епископа источно-америчког и канадског Стефана ((Ластавица)). Значајно место припада делу везаном на упоређивању Осмогласника — Корнелија Станковића, Гаврила Ђорђевића, Стевана Мокрањца, Ненада Барачког и Стевана Ластавића. У овом тренутку ради на припреми издања Осмогласника Корнелија Станковића, тј. на првом објављивању најстаријег нотног записа Осмогласника. Заслужује изузетну пажњу рад о Црквеном певању, објављен у „Каленићу” бр. 1 из 1981. године. Видно место припада издању грамофонских плоча: Литургија Ст. Мокрањца, Божићних песама и крсне славе.

Посматрајући рад професора Илића запажа се да је ишао и да иде путем који су српској музици и музичарима указали великані Корнелије Станковић и Стеван Мокрањац. Илић припада млађој генерацији српских музичара, М. Вукдраговић, П. Милошевић, који су у свему наставили дело Стевана Мокрањца — диригента,

Пожелимо слављенику, сараднику нашег листа, дуг живот и плодан рад на радост нашег народа и Српске цркве.

Бошко Кирћански, професор

Из летописа шумадијске епархије

ЕПИСКОП САВА У ВЕНЧАНИМА

Венчани, мало и питомо шумадијско село у подножју планине Космаја 25. јула ове године прославило је сто дводесетогодишњицу подизања цркве посвећене св. великомученику Георгију. Ово место, кажу, добило је име Венчани по мало чудним околностима. Наиме, зна се да је Проти Матеји Ненадовић умрла супруга и да је терет деце и куће пао на његове руке а и државнички послови су му били још једна обавеза. Видећи све то Књаз Милош му нареди да за супругу, мимо црквених закона, узме једну ѡдовицу из суседног села Раниловића и како би поново вечнан у овом месту, село доби име Венчани. Такве су биле прилике у оно време, а Књаз Милош био је апсолутиста, и ту поговора није смело бити.

Звоњење звона и лепршање црквених застава које су украсавале порту налазећи се покрај сваког стуба ограде (било их је десет до петнаест), тених стаза са цветном алејом у дужини од шездесет метара и мноштво верника разног узраста допринели су свечаности тренутка када је пред цркву приспео епископ Сава. Пред самом црквом дочекао га је месни парох, о. Спасоје, и поздравио овим речима:

„Ваше преосвештенство,
Велики је овај дан који створи Господ, радујмо се и веселимо му се! Радујмо се јер нас данас Господ посећује по обећању које нам је дао рекавши: „Где су двојица или тројица окупљени и моје име онде сам и ја међу њима”. Веселимо се јер нам данас Господ, у Вашој личности Владико, шаље свога посланика да, у срцима нашим и верника овога краја, разгори пламен вере који због многих ветрова трепери и прети да буде угашен. Ваша посета и богослужење по шумадијским селима природно су надзиђивање темеља које су поставили св. браћа Бирил и Методије код наших предака, а које је учврстио и проширио највећи син српскога народа св. Саве, тако да им ни врата паклена не могу одолети”. Данас се са нама радују и сви ктитори и оснивачи овога храма, који су га пре сто дводесет година сазидали, и оставили потомцима као сведочанство да су њихови преци веру ценили, изнад свега и за Цркву давали све од себе.

У име свих њих и присутних ја Вас поздрављам са „Ис пола ети, деспота” и добро нам дошао, преосвећени Владико!”

Служена је св. литургија а Епископ је одржао проповед. У његовој поучној беседи испољила се брига за људске душе, за добро животне заједнице, за очување вере и обичаја, за васпитање генерација које долазе, за све оно што је свето и честито. Ова жива реч и контакт са народом имају не-процењиви значај у савременом животу Цркве.

Поред владике Саве служило је још десет свештеника и један ђакон, а умилно су певале сестре манастира Благовештања. За све присутне у порти је, под столетним липама, приређен заједнички ручак, који је протекао у пријатној атмосфери. После ручка, млађи свет, у живописним народним ношњама, ухватио се у коло и уз звуке праве народне музике и пущње прангија пробудио многа успавана срца. Пријатно је било чути, старе већ заборављене песме: „Оро се вије крај манастира” и „Пастирче младо и мило...” Још једном је дошла до изражaja организациона способност о. Спасоја. На свему му хвала!

Радмило Стефановић, свешт.

У БАЂЕВЦУ

У недељу 1. августа храм Свете Тројице у Бађевцу је прославио своју стогодишњицу обележивши је свечано архијерејском литургијом, коју је служио преосвећени епископ шумадијски Сава, уз саслужење више свештеника и једног ђакона. Пре ове прославе је извршена свеопшта оправка храма и он је припремљен за живописање. На литургији је врло складно певао хор монахиња манастира Белије. У току проповеди је Преосвећени објавио одлуку Светог архијерејског сабора којом се наређује предавање веронауке и позвао народ да своју децу слободно шаље на часове веронауке, јер би био велики грех, пред Богом и историјом, да у Југославији само наша деца не уче веронауку.

При kraју проповеди, Владика је свештеника Јована Миљевића одликовао достојанством протонамесника за нарочити труд око обнове бањевачког храма.

Рачуна се да је овој свечаности присуствовало преко две хиљаде душа.

ЕПИСКОП САВА У ПОТОЧЦУ

Преподобна мученица Параксева (Трновска Петка) је храмовна слава цркве у Поточцу.

Тим поводом епископ Сава је учинио посету Поточцу, извршио ма-ло освећење обновљеног храма, служио св. литургију и одликовао младог и вредног пароха о. Љубомира Ковачевића достојанством протонамесника. Око хиљаду верника узело је учешћа у овом духовном слављу.

У МАНАСТИРУ БЛАГОВЕШТЕЊУ

Традиција је да се на празник Преображења Господњег искупи доста народа у манастиру Благовештењу. Некада се овде, на овај дан, одржавао велики народни сабор.

Такође је традиција да тога дана Владика служи у манастиру Благовештењу. И ове године преосвећени епископ г. Сава је служио о празнику, поучио присутни народ закону Божијем и причестио велики број верника.

На појутарје празника Владика је осветио новоподигнуту капелу и одржао братски састањак са свештенством архијерејског намесништва о-пленачког, младеновачког, орашачког и колубарско-посавског.

У РАЛЕТИНЦУ

У недељу 22. августа епископ Сава је служио у манастиру Релетинцу св. литургију и рукоположио за ђакона свршеног богослова Светислава Радосављевића. Сутрадан је Владика такође служио и рукоположио ђакона Светислава Радосављевића у чин презвитера, а свршеног богослова Николу Јовичића у чин ђакона.

После св. литургије Преосвећени је одржао братски састањак са свештенством архијерејског намесништва беличког и варваринског.

СЛАВА МАНАСТИРА ДЕНКОВЦА

У близини манастира Ралетинца постоје у рушевинама темељи манастира Денковца и Саринца.

Денковац се обнавља данас трудом и великом самопожртвовањем мештана Великих Пчелица и околине. Ове године црква је засвођена.

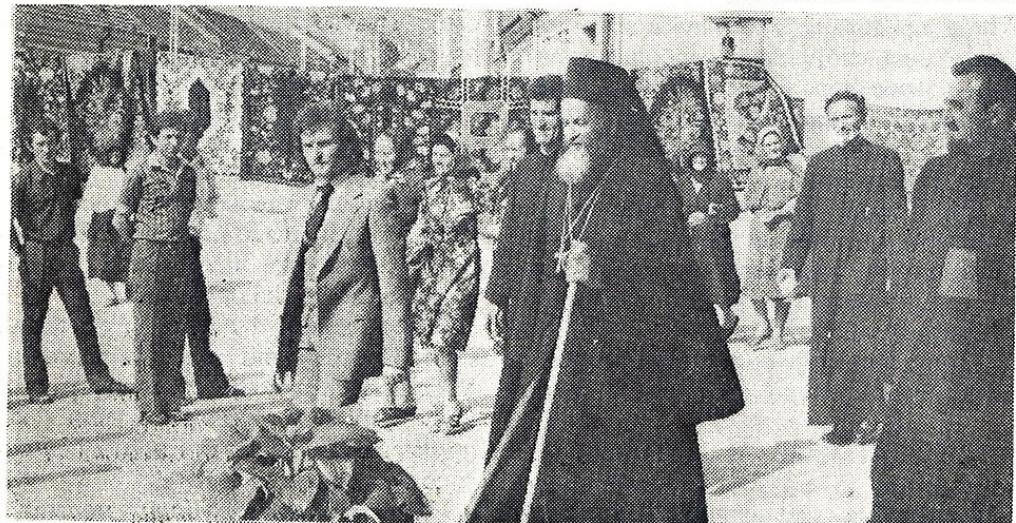
О празнику Велике Госпојине овде се искупи мноштво побожног и благочестивог народа, како самих мештана тако и оних из околине.

Тим поводом, а на позив епископа Саве, Преосвећени владика тимочки Милутин, служио је св. литургију у ман. Денковцу, причестио већи број причесника и присутни народ поучио закону Божијем.

На kraју, гостољубиви мештани, приредили су трпезу хришћанске љубави.

Српска црква у Темишвару — храм Вазнесења Господњег (Светог Спаса); иконе на велелепном иконостасу радио је 1838—1843. славни српски уметник Константин Даниил (1798—1873). Савременци су веома ценили ово његово дело: „Благовести, Жртва Аврамова, Рођење Христово и др. су (таква) дела, која су изложена у Бечкој академији уметности, достојно уздигла Данилово име у ред првих уметника!” Темишварски иконостас је веома сличан панчевачком, који је такође радио Даниил а који му је и донео уметничку славу. Живопис на своду цркве у Темишвару („Христос са анђелима” из 1903. г.) дело је Стевана Алексића (1876—1923), још једног веома значајног српског уметника

У селу Доња Јујкова (у Румунији) улице, ограде и прозори били су искићени народним ћилимима у част посете Епископа

ЕПИСКОП САВА У РУМУНИЈИ

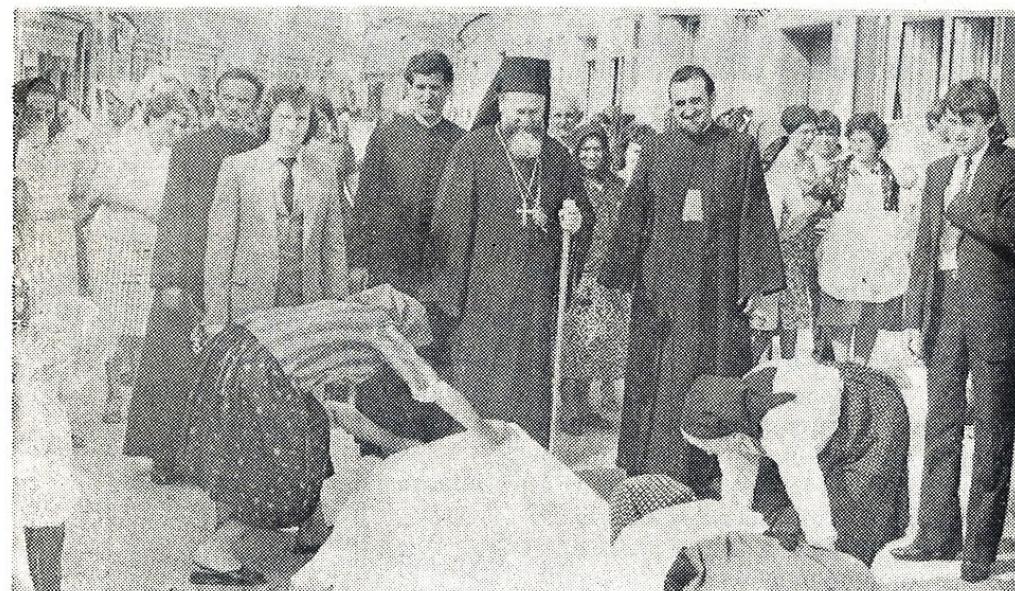
У другој половини маја епископ шумадијски др Сава, администратор Српске православне епархије темишварске, у пратњи протосинђела Саве, новоизабраног епископа моравичког, и Ђакона Зарије Божовића, посетио је неколико парохија ове наше старе епархије.

Уочи Спасовдана Преосвећени је служио бденије у Саборном темишварском храму, који тога дана слави, уз учешће већег броја свештеника и Ђакона. На бденију је певао мушки катедрални храм.

На Спасовдан је Владика, уз учешће великог броја народа, осветио новоподигнути храм у селу Мачевићу и на литургији рукоположио Милана Јоргована, дипл. теолога, у чин Ђакона. Како на освећењу, тако и на св. литургији је певао мушки црквени хор из Мачевића.

Епископ др Сава у посети румунском митрополиту банатском др Николају у Темишвару

По путу којим је Владика пролазио распостирано је бело, српско платно

На појутарје Спасовдана, Преосвећени је отпутовао у село Доња Љупкова, које од давнина своју црквену славу прославља два дана. Све улице, ограде и прозори, били су искићени народним ћилимима, а по путу којим је Владика пролазио било је раширено српско платно. Пошто је освећена обновљена црква, Преосвећени је одслужио св. литургију са неколико свештеника и два Ђакона. После резања колача у литији се отишло на сеоско гробље где је извршен помен свим преминулим верницима овога села.

У суботу, 29. маја, Преосвећени је са протосинђелом Савом, протом Влад. Марковићем, архијер. зам. из Темишвара, и Ђаконом З. Божовићем учинио посету митрополиту банатском др Николају који је за госте приредио свечани ручак.

Истога дана Владика је учествовао на бденију у Саборној темишварској цркви а сутрадан је учинио канонску посету селу Ченеју где је одслужио св. литургију и рукоположио Ђакона Милана Јоргована у чин презвитера. На литургији је певао мушки катедрални хор из Темишвара.

При повратку у Вршац, Преосвећени је посетио село Немет, у коме је патријарх пећки Калиник I, 18. марта 1710. године, даровао Крушедолско-карловачкој митрополији аутономију. Пред црквом је био сав наш благочестиви народ овога села са својим свештеником. У великој и простираној цркви одржана је доксологија у току које су говорили парох неметски и Преосвећени, а тиме је и завршена ова канонска посета.

Са децом и мештанима Доње Љупкове

У ВАРВАРИНУ

На појутарје Велике Госпојине (Дан св. Романа), а према устаљеној традицији, верници Варварина и околине искуле се у великом броју око своје цркве. Ове године храм није могао да прими ни пети део присутног народа Божијег. Зато је епископ Сава служио св. литургију испред храма, а присутни народ је пратио богослужење уз помоћ озвучења.

У току св. литургије вернима се обратио преосвећени владика Сава. Попхваливи побожност и црквеност народа Темнића, Владика је позвао присутне да своју веру и знање о Богу преносе и на своје млађе, јер ће родитељи за своју децу одговарати пред Богом.

На крају Преосвећени је о. Томислава Миловановића, архијерејског намесника и старешину Варваринске цркве, одликовао достојанством протонамесника.

У ОРАШЈУ

Усековање главе св. Јована Крститеља је храмовна слава цркве у Орашју. Тога дана побожни народ овога места и околине испунили су цркву и црквену порту у Орашју.

Ове године епископ Сава, који је био службено спречен због одласка у Женеву, позвао је преосвећеног епископа далматинског господина Николаја да служи на Усековање у Орашју.

Око 8 часова преосвећени епископ г. Николај стигао је из манастира Каленића, где је преноћио, у Орашје где га је дочекало и поздравило мноштво народа.

На крају св. литургије Епископ је поучио присутни народ вери и закону Божијем.

После заједничке трпезе хришћанске љубави владика Николај, срдечно испућен од свештенства и народа, кренуо је за Београд.

У РОГАЧИ

Деветнаестог септембра епископ Сава је служио архијерјску литургију у убавом селу Рогачи. Храм је био мален да прими толико народа. На литургији је певао хор цркве Св. Александра Невског из Београда. Владика је многобројни народ поучио и позвао да извршавају заповест о љубави према Богу и људима, а свештеника Милосава Милошевића за дугогодишњи труд и рад у овом делу наше Цркве одликовао протонамесништвом.

После трпезе хришћанске љубави, Владика је са својом пратњом отпутовао у Крагујевац.

Долазак у Сарајевску саборну цркву на св. литургију

СВЕШТЕНИЧКИ ХОР ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ „СВ. САВА“ У ПОСЕТИ САРАЈЕВУ

На дан Мале Госпојине, хор шумадијске епархије, заједно са својим архијерејем преосвећеним епископом др Савом, посетио је Сарајево, седиште митрополије дабробосанске, и њеног митрополита господина Владислава.

На путу за Сарајево свештеници су посетили прелепи манастир Милешеву, манастир Бању и Вишеград, где је био приређен срдачан дочек од стране православног живља овога места и месног пароха.

У Сарајеву на бденију, које је служио епископ др Сава, хор свештеника је извео неколико композиција више аутора и тиме улепшао навечерје славе овога светог храма. После бденија високопреосвећени митрополит Владислав поздравио је епископа Саву и свештенички хор; на његов поздрав отпоздравио је епископ Сава. Хор је затим, под вођством диригента професора Бошка Кирћанског, извео мали духовни концерт за многобројни народ који је присуствовао бденију.

Сутрадан, на сам дан славе, свету литургију су служили митрополит Владислав и епископ Сава, а хор је извео Литургију за три гласа од Стевана Мокрањца која се, управо спрема за снимање.

Каленић ГОДИНА IV
24. (6/1982.)

издаје Српска православна епархија шумадијска.

Иzlazi шest пута годишњe

Уређује одбор. Главни и одговорни уредник:

Драгослав Степковић

Уредништво и администрација:
„Каленић”, Маршала Тита 67,
34000 Крагујевац
Телефон: 034/26-42

Текући рачун: „Каленић”
издавачка установа Епархије
шумадијске. Број жиро-рачуна
61700-620-16-80691-14-62-00684-1
Југобанка — Крагујевац

Штампа: РО „Сава Михић”,
Земун, Маршала Тита 46—48

Тираж 9000 примерака

Цена: 10,00.— д. по примерку

Годишња претплата 60,00.— д. а за
иностранство: 12 америчких долара